סוג הבחינה: בגרות
מועד הבחינה: חורף תשפ"ה, 2025
מספר השאלון: 34282
קובץ: תשובות סופיות

אזרחות

שאלון 34282 (אקסטרניים)

הוראות לנבחן

א. משך הבחינה: שעה וחצי.
ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה:
בשאלון זה פרק אחד – (2×50) – 100 נקודות
ג. חומר עזר מותר בשימוש: אין.
ד. הוראות מיוחדות: אין.
יש לכתוב במחברת הבחינה בלבד. יש לרשום "טיוטה" בראש כל עמוד המשמש טיוטה.
כתיבת טיוטה בדפים שאינם במחברת הבחינה עלולה לגרום לפסילת הבחינה.
השאלות בשאלון זה מנוסחות בלשון רבים, אף על פי כן על כל תלמידה וכל תלמיד להשיב עליהן באופן אישי.
בהצלחה!

בהצלחה!

תשובות סופיות

השאלות

שאלה 1

הגבלת השלטון: השלטון מחזיק באמצעים (כלכליים, אנושיים, מקורות מידע, מנגנוני אכיפה) המעניקים לו עוצמה רבה; קיימת סכנה שינצל לרעה את כוחו – יפגע בזכויות האדם והאזרח או בזכויות קבוצה; לכן הפרדת רשויות ואמצעים מוסדיים / פורמליים ולא מוסדיים / בלתי פורמליים נועדו למנוע את עריצות השלטון. ציטוט: "הניסיון של האנושות מלמד שמי שחושש לחירותו - וכולנו צריכים לחשוש לה כל הזמן - חייב לוודא שבידיים מעטות לא יצטבר כוח רב מדי." / "על בסיס תפיסה זו צמח גם הרעיון של חלוקה לכמה רשויות שלטוניות נפרדות כדי למנוע צבירת כוח שלטוני במקום אחד." / "גם הציבור הוא חלק ממערכת האיזונים והבלמים בדמוקרטיה ומותר לו לומר את דעתו אפילו באופן חריף ונוקב." הסבר: כוח רב בידיים מעטות עלול לפגוע בחירות = סכנת ניצול לרעה של כוח השלטון; חלוקה לרשויות, פיקוח הכנסת וביקורת הציבור = אמצעים (מוסדיים ובלתי מוסדיים) למניעת עריצות.

שאלה 2

קביעת מדיניות וביצועה: הממשלה מקבלת החלטות ומתווה קווי פעולה, ומוציאה את ההחלטות לפועל (באמצעות משרדי הממשלה), בתחומים שונים בענייני פנים וחוץ (חינוך, בריאות, רווחה, ביטחון ועוד).

חקיקת משנה: חקיקה של הרשות המבצעת (ממשלה, שרים, רשויות מקומיות); בצווים, תקנות וחוקי עזר עירוניים; כדי לאפשר את ביצוע החוק ולקדם את מטרותיו, באמצעות פירוט העקרונות שנקבעו בחקיקה הראשית; כפופה לחקיקה הראשית ואסור שתסתור אותה.

קביעת מדיניות וביצועה. ציטוט: "לדוגמה הרשות המבצעת אחראית לניהול ענייני המדינה באמצעות גיבוש תוכניות והקצאת משאבים למימושן בתחומים כמו תרבות, חינוך, ביטחון פנים ועוד." הסבר: "גיבוש תוכניות" = קבלת החלטות והתוויית קווי פעולה; "הקצאת משאבים למימושן" = הוצאת ההחלטות לפועל; "תרבות, חינוך, ביטחון פנים" = תחומים שונים בענייני פנים.

שאלה 3

שני כללים: (1) אופן בחירת שופטים – ועדה לבחירת שופטים בת תשעה חברים, עם נציגות לשלוש הרשויות (3 שופטי העליון ובהם הנשיא, 2 שרים ובהם שר המשפטים כיו"ר, 2 חברי כנסת) ו־2 נציגי לשכת עורכי הדין; רוב לנציגות המקצועית־משפטית (5 מתוך 9). (2) תנאי העסקת שופטים – שכר שנקבע בוועדת הכספים של הכנסת; כהונה עד גיל 70; איסור על תפקיד פוליטי ועל עיסוק אחר; חסינות על פסק דין; אין מעבירים שופט ממקום כהונתו אלא בהסכמת נשיא העליון או לפי החלטת בית הדין המשמעתי. בקטע – תנאי העסקת שופטים: "אסור לאנשי הרשות המבצעת או המחוקקת להתערב בתוכן של ההכרעות המשפטיות, אלא רק בכללי השיפוט." / "דוגמה אחרת היא בנוגע למערכת המשפט - בכל הערכאות השיפוטיות שלה מתקבלים פסקי דין, וחשוב שרשויות אחרות לא יוכלו לבטל את ההכרעות המשפטיות." הסבר: חסינות, כהונה עד גיל 70, איסור העברה בלי הסכמה ושכר שאינו נתון בידי הממשלה מונעים מן הרשויות האחרות להעניש שופט או לפגוע בו בגלל תוכן פסק הדין – ולכן הן אינן יכולות להשפיע על תוכן ההכרעות המשפטיות; השופט כפוף רק לחוק.

כל הבגרויות באזרחות עם פתרונות מלאים: www.guyai.co.il/bagrut/civics